

університету. 2013. № 1–2(2). С. 137–147.

2. Ідобаєва А. Л. Інформаційне забезпечення процесу управління ризиками промислових підприємств. Ефективна економіка. 2020. № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8300> (дата звернення: 01.11.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.10.149](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.149)

3. Поліщук В. В., Келемен М. Ю., Млавець Ю. Ю. та ін. Концептуальна модель оцінювання рівня керованості процесами у складних системах враховуючи ризик-орієнтовані фактори. Науковий вісник Ужгородського університету: серія Математика і Інформатика. 2021. Вип. 2 (39). С. 158–171.

4. Кічор В.П. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Львів: Растр-7, 2015. 238 с

УДК 658.14/.15:004

ЧУРПТА Я.В., магістрант

Науковий керівник – **ВАРЧЕНКО О.М.,** д.е.н., професор

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Узагальнено методичні підходи оцінювання фінансового потенціалу підприємства та систематизовано основні показники, які використовуються при проведенні такого аналізу. Розкрито алгоритм проведення діагностики, визначення рівня фінансового потенціалу та описано його етапи. Зроблено висновок про те, що при аналізі використання фінансового потенціалу підприємства доцільно використовувати інтегральний показник.

Ключові слова: фінансовий потенціал підприємства, інтегральний показник.

Узагальнення наукової літератури дозволило встановити, що фінансовий потенціал підприємства розглядається як його здатність до раціонального та ефективного використання фінансових ресурсів, які знаходяться у його розпорядженні, а також можливості до нарощення у разі необхідності, обсягів цих ресурсів. Очевидно, що тощо [1; 2]. Як наголошують науковці вивчення динаміки значень перелічених фінансових показників дозволяє отримати комплексну характеристику діяльності підприємства, фінансової стійкості, що у підсумку стане основою для розробки стратегії управління фінансовим потенціалом суб'єкта господарювання.

Методи оцінювання рівня використання фінансового потенціалу підприємства передбачають аналізування результатів його діяльності за окремими напрямками, з врахуванням впливу факторів та виявлення резервів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Зазначимо, що за об'єктами оцінки виокремлено ресурсний, структурний, цільовий та змішаний методи оцінки рівня використання фінансового потенціалу. Ресурсний метод передбачає оцінювання наявних у підприємства фінансово-економічних ресурсів у грошовій та натуральній формах із врахуванням їх якості та ефективності використання у господарській діяльності.

Щодо структурного методу, то він передбачає аналіз окремих складових та елементів задіяних вхідних ресурсів та визначенні рівня їх віддачі. Водночас, цільовий метод передбачає порівняння фактичних результатів управління фінансовим потенціалом підприємства із плановими. При застосуванні змішаного методу використовуються окремі елементи вищезазначених підходів до визначення рівня використання аналізу фінансового потенціалу підприємства.

За рівнем узагальнення показників виокремлено методи оцінювання за допомогою

інтегрального показника чи системи показників. Використання інтегрального показника передбачає зведення окремих даних в одній математичній залежності. Натомість система показників створюється для розгляду їх значення незалежно один від одного, що дає змогу оцінити результати роботи підприємства на різних сегментах діяльності.

За результатами оцінювання фінансового потенціалу підприємства можна зробити висновки щодо ефективності системи фінансового менеджменту на підприємстві. Під ефективною системою управління фінансами визначаємо технологію побудови взаємоузгодженого за всіма структурними підрозділами та функціями планів, які містять роз'яснення щодо джерел формування і напрямів використання фінансових ресурсів підприємства [3]. За результатами аналізу виокремлюють такі групи підприємств за рівнем використання потенціалу: високий рівень – на підприємстві передбачена розгалужена система бюджетного планування; середній рівень – підприємство формує систему планових фінансових звітів, визначених за певними стандартами обліку; низький рівень – підприємство здійснює планування діяльності за допомогою застосування методу коефіцієнтів [4; 5].

Науковці пропонують параметри фінансового потенціалу підприємства варто досліджувати у двох напрямках: показники у динаміці, що дозволяють виявити та попередити негативні тенденції у функціонуванні фінансової сфери підприємства; моментні показники, що характеризують поточний фінансовий стан підприємства, та можуть бути використані як основа для короткострокових управлінських рішень; оцінка показників проводиться на основі порівняння з нормативними значеннями даних показників.

Рівень наявного у підприємства фінансового потенціалу визначається обсягом та якістю накопичених у підприємства фінансових ресурсів (стану активів, рівня ліквідності, можливостей та обсягів залучення кредитів). Технологія діагностики та визначення рівня фінансового потенціалу складається з трьох блоків: визначення й характеристика рівнів фінансового потенціалу та його оцінка за фінансовими показниками; оцінка фінансового потенціалу за критеріями «своєчасність та повнота розрахунків за своїми борговими зобов'язаннями»; комплексна експертна оцінка фінансових можливостей та резервів підприємства.

На сьогодні у науковій літературі представлено широкий перелік методів діагностики фінансового потенціалу: грошової оцінки елементів потенціалу, індексний, ресурсно-регресійний, індикативний, пріоритетної оцінки ресурсів; витратний, результатний, коефіцієнтний, експертний підходи. У наукових публікаціях виокремлюються економічна, фінансова й бухгалтерська моделі діагностики фінансового потенціалу підприємства. Окрім цього використовуються такі моделі як: методики Альтмана, Таффлера, Фулмера, Спрінгейта, Сайфуліна, Кадикова та інших. З

Важливим елементом будь-якого аналізу є інформація, основним джерелом фінансової інформації – бухгалтерський звіт. На основі цієї інформації здійснюються розрахунки основних фінансових показників: прибутковість, ліквідність, стійкість тощо; отримані результати порівнюються з даними минулих періодів або інших підприємств галузі.

Відмінностями існуючих підходів щодо діагностики фінансового потенціалу підприємства можна вважати: використання різного набору фінансових показників; застосування різних методів їх розрахунку; наявність або відсутність розподілу складових фінансового потенціалу за складовимитощо. З огляду на це більш доцільно для діагностики рівня використання фінансового потенціалу підприємства використовувати інтегральний показник найвищих фінансових результатів підприємства, нормований за еталонними значеннями.

Потім доцільним є визначення коефіцієнта невідповідності фактичного рівня фінансового потенціалу підприємства еталонному. Варто зауважити, що основним чинником дестабілізації фінансового потенціалу є зовнішнє середовище функціонування, тому рівень фінансового потенціалу залежить не лише від наявності ресурсів, але й від умов доступу до них.

З метою визначення планових показників фінансового потенціалу використовують

певні способи та прийоми планово-аналітичних розрахунків, які представляють собою методи планування. На практиці найбільш поширеними методами планування є: розрахунково-аналітичний; нормативний; балансовий; оптимізації планових рішень; економіко-математичне моделювання.

Управління фінансовим потенціалом має бути спрямоване на забезпечення систематизованого надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, які забезпечують фінансову стабільність підприємства.

Список використаної літератури

1. Богма О., Камінський С., Гутник П. Фінансовий потенціал підприємства: методика оцінювання. *Scientia fructuosa*. 2022, 2. С. 36–47. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022\(142\)03](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2022(142)03)

2. Боронос В. Г. Формування механізму оптимізації структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. *Механізм регулювання економіки*. 2010. No 3. Т. 1. С. 154-166.

3. Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. No 4. С. 123.

4. Алескерова Ю.В. Аналіз фінансового потенціалу аграрного підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 22. 2018. с.743-748.

5. Белінська О.В. Сутність фінансового потенціалу підприємства. *Економічні науки*. 2014. №4. С.267-274.

УДК 331.522.4:658.11

ТАРАСЕНКО Д.А., магістрант

Науковий керівник – **КОВАЛЬ Н.В.**, канд. екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, СКЛАДНИКИ, ОЦІНЮВАННЯ

Проаналізовано сутність та складники трудового потенціалу підприємства. Визначено мету, завдання, функції, принципи та підходи до його оцінювання. Зроблено висновок, що існування великої кількості критеріїв оцінювання трудового потенціалу підприємства та ефективності його використання зумовлює необхідність застосування комплексного підходу. Результати оцінювання рівня трудового потенціалу підприємства є основою для розробки заходів з підвищення ефективності управління трудовим потенціалом.

Ключові слова: трудовий потенціал підприємства, структурні складники, оцінювання.

Аналіз наукових публікацій переконує в існуванні різних підходів до тлумачення поняття «трудова потенція», найбільш поширеними з яких є ресурсний, соціально-біологічний, функціональний, структурний та комплексний.

І.А. Дмитрієв та І.Ю. Шевченко, проаналізувавши 43 визначення поняття «трудова потенція», виділили його суттєві характеристики: трудова потенція поєднує кількісні й якісні характеристики працівників; складається з реалізованої та нереалізованої (резервної, перспективної) частин; його реалізація сприяє досягненню поставлених цілей (особистісних; суб'єктів господарювання; галузевих, регіональних, державних); а формування, розвиток і використання здійснюється під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників [1, с. 27].